

Критеријуми и елементи оцењивања у настави историје

Формативно и сумативно оцењивање

Праћење развоја и напредовања ученика у достизању исхода и стандарда постигнућа ученика у току школске године обавља се формативним и сумативним оцењивањем.

Формативно оцењивање, јесте редовно и планско праћење релевантних података о напредовању ученика у остваривању прописаних исхода, стандарда постигнућа и ангажовања у оквиру предмета. Формативно оцењивање садржи повратну информацију о остварености прописаних исхода и стандарда постигнућа и ангажовања ученика, као и препоруке ученику за даље напредовање. Формативне оцене се евидентирају у педагошкој документацији наставника и електронском дневнику, и најчешће се односе на редовно праћење напретка постигнућа ученика, начина како учи, степена самосталности у раду, начина остваривања сарадње у процесу учења са другим ученицима и другим подацима о ученику битним за праћење.

Сумативно оцењивање, јесте вредновање постигнућа ученика на крају програмске целине или на крају полугодишта. Оцене добијене сумативним оцењивањем су по правилу бројчане и евидентирају у се електронском дневнику, али и у педагошку документацију наставника.

Формативно и сумативно оцењивање део су јединственог процеса оцењивања заснованог на унапред утврђеним критеријумима.

Оцена ученика

Оцена представља објективну и поуздану меру остварености прописаних циљева, исхода учења, стандарда постигнућа и развијених компетенција, као и напредовања и развоја ученика, као и ангажовања ученика и његове самосталности у раду.

Оцена је јавна и саопштава се ученику одмах по добијању, са образложењем. Образложење оцене садржи препоруку које активности ученик треба да предузме у даљем раду. Стога се оценом изражава оствареност циљева и прописаних стандарда постигнућа, ангажовање ученика у настави, напредовање у односу на претходни период и препорука за даље напредовање ученика.

Оцена из предмета је бројчана. Бројчане оцене су: одличан (5), врло добар (4), добар (3), довољан (2) и недовољан (1). Оцена недовољан (1) је непрелазна.

Оцену одличан (5) добија ученик који:

- Примењује знања, укључујући и методолошка, у сложеним и непознатим ситуацијама;
- Самостално и на креативан начин објашњава и критички разматра сложене садржинске целине и информације, процењује вредност теорија, идеја и ставова;
- Бира, повезује и вреднује различите врсте и изворе података;
- Формулише претпоставке, проверава их и аргументује решења, ставове и одлуке;
- Решава проблеме који имају и више решења, вреднује и образлаже решења и примењене поступке;
- Изражава се на различите начине (усмено, писано, графички, практично, и др.), укључујући и коришћење информационих технологија и прилагођава комуникацију и начин презентације различитим контекстима;
- Самостално извршава сложене радне задатке поштујући стандардизовану процедуру.
- Доприноси групном раду продукцијом идеја, иницира и организује поделу задатака; уважава мишљења других чланова групе и помаже им у реализацији њихових задатака, посебно у ситуацији „застоја” у групном раду; фокусиран је на заједнички циљ групног рада и преузима одговорност за реализацију продукта у задатом временском оквиру;
- Утврђује приоритете и ризике и на основу тога планира и организује краткорочне и дугорочне активности и одређује потребно време и ресурсе;
- Континуирано показује заинтересованост и одговорност према сопственом процесу учења, уважава препоруке за напредовање и реализује их;
- Ученик репродукује градиво, разуме, надограђује стечена знања;
- Самостално образлаже садржај и узрочно последичним везама повезује и упоређује различите историјске процесе, повезује их и упоређује са савременим догађајима. Одлично познаје историјске појмове и процесе, као и методологију анализе историјских извора, на основу којих изводи закључке и критички анализира историјске изворе, корелише стечена знања са садржајима других предмета;
- Може преносити своја знања другима и сигурно и јасно излаже сопствене ставове о проблематици.

Оцену врло добар (4) добија ученик који:

- Логички организује и самостално тумачи сложене садржинске целине и информације;
- Повезује садржаје и концепте из различитих области са ситуацијама из живота;
- Пореди и разврстава различите врсте података према више критеријума истовремено;
- Заузима ставове на основу сопствених тумачења и аргумената;
- Уме да анализира проблем, изврши избор одговарајуће процедуре и поступака у решавању нових проблемских ситуација;
- Изражава се на различите начине (усмено, писано, графички, практично, и др.), укључујући и коришћење информационих технологија и прилагођава комуникацију задатим контекстима;
- Самостално извршава сложене радне задатке према стандардизованој процедури.
- Планира динамику рада, организује активности у групи, реализује сопствене задатке имајући на уму планиране заједничке продукте групног рада;
- Планира и организује краткорочне и дугорочне активности, утврђује приоритете и одређује потребно време и ресурсе;
- Континуирано показује заинтересованост за сопствени процес учења, уважава препоруке за напредовање и углавном их реализује.
- У стању је да надогради стечена знања. Садржај образлаже самостално, разуме узрочно-последичне везе и упоређује историјске процесе, наводи примере из савремених догађаја. Познаје историјске појмове и основне методе анализе извора на основу којих може да анализира скоро све историјске изворе.
- Приликом обраде новог градива у стању је да искористи претходна знања и вештине стечене из осталих предмета.

Оцену добар (3) добија ученик који:

- Разуме и самостално објашњава основне појмове и везе између њих;
- Разврстава различите врсте података у основне категорије према задатом критеријуму;
- Уме да формулише своје ставове, процене и одлуке и објасни начин како је дошао до њих;
- Бира и примењује одговарајуће поступке и процедуре у решавању проблемских ситуација у познатом контексту;
- Уме јасно да исказе одређени садржај у складу са захтевом и на одговарајући начин (усмено, писмено, графички, практично, и др.), укључујући коришћење информационих технологија;
- Самостално извршава рутинске радне задатке према стандардизованој процедури.

- Извршава додељене задатке у складу с циљевима, очекиваним продуктима и планираном динамиком рада у групи; уважава чланове тима и различитост идеја;
- Планира и организује краткорочне активности и одређује потребно време и ресурсе;
- Показује заинтересованост за сопствени процес учења, уважава препоруке за напредовање и делимично их реализује.
- Ученик репродукује и разуме основне историјске појмове, разуме садржај, али је површан у образлагању узрочно-последичних веза између историјских догађаја.
- Може повезати и упоредити различите историјске процесе користећи задате примере, али уз интервенцију наставника.
- Познаје основне методе анализирања историјских извора и у могућности је да препозна врсту извора и да интерпретира садржај, али није у могућности да самостално изврши критичку анализу.
- Јасно излаже садржаје, али је нејасан у аргументацији.

Оцену довољан (2) добија ученик који:

- Познаје и разуме кључне појмове и информације и повезује их на основу задатог критеријума;
- Усвојио је одговарајућу терминологију;
- Закључује директно на основу поређења и аналогije са конкретним примером;
- Способан је да се определи и исказе став;
- Примењује одговарајуће поступке и процедуре у решавању једноставних проблемских ситуација у познатом контексту;
- Уме јасно да исказе појединости у оквиру одређеног садржаја, држећи се основног захтева и на одговарајући начин (усмено, писмено, графички, практично, и др.), укључујући и коришћење информационих технологија;
- Уз инструкције извршава рутинске радне задатке према стандардизованој процедури;
- Извршава додељене задатке искључиво на захтев и уз подршку осталих чланова групе; уважава чланове тима и различитост идеја;
- Планира и организује краткорочне активности на основу задатих услова и ресурса;
- Повремено показује заинтересованост за сопствени процес учења, а препоруке за напредовање реализује уз стално праћење.
- Ученик репродукује и препознаје основне историјске појмове: разуме садржај, али не зна да успостави узрочно-последичне везе између догађаја.
- Препознаје врсте историјских извора, али није у могућности да их у потпуности самостално интерпретира, већ му је потребна помоћ наставника.
- Аргументује површно и несигурно па је нејасан и у излагању градива.

Оцену недовољан (1) добија ученик који:

- Не испуњава критеријуме за оцену довољан (2) и не показује заинтересованост за сопствени процес учења, нити напредак;
- Не препознаје основне историјске појмове, или их само може набројати.
- Не показује разумевање садржаја ни уз помоћ наставника и није у стању самостално да га репродукује.
- Не може самостално да одреди врсту историјског извора и да интерпретира садржај истог.

Закључна оцена

Закључна оцена из предмета утврђује се на крају првог и другог полугодишта, на основу свих појединачних оцена које су унете у дневник од почетка школске године, а у складу са законом и на основу сагледавања развоја, напредовања и ангаржовања ученика и прикупљених података у педагошкој документацији наставника. Закључна оцена је бројчана.

Закључна оцена за успех из предмета не може да буде мања од:

- одличан (5), ако је аритметичка средина свих појединачних оцена најмање 4,50;
- врло добар (4), ако је аритметичка средина свих појединачних оцена од 3,50 до 4,49;
- добар (3), ако је аритметичка средина свих појединачних оцена од 2,50 до 3,49;
- довољан (2), ако је аритметичка средина свих појединачних оцена од 1,50 до 2,49.

Закључна оцена на полугодишту не узима се у обзир приликом утврђивања аритметичке средине на крају другог полугодишта.

Усмене и писмене провере, активности ученика

Усмена провера постигнућа ученика обавља се на сваком часу. Усмена провера постигнућа се не најављује. Усмена провера евидентира се у дневнику.

Током школске године у дневник се бележе и активности ученика (поред усмене провере /блиц питања у активности које се евидентирају у дневнику спадају и активност ученика на часу, израда домаћих задатака, есеја, презентација...) Након 3 евидентиране активности ученика, односно на крају класификационог периода, у дневник се уноси бројчана оцена.

Критеријуми за извођене бројчане оцене на основу активности :

АКТИВНОСТ	ОЦЕНА
:) :) :) или :) :) :/	одличан (5)
:/ :/ :) или :) :) :(	врло добар (4)
:/ :/ :(или :/ :/ :/ или :(:(:) или :) :/ :(	добар (3)
:/ :/ :(или :(:(:/	довољан (2)
:(:(:(	недовољан (1)

Активност у дневнику означена зеленим смајлићем представља активност ученика на нивоу оцене одличан (5) или врло добар (4) и та оцена се евидентира у педагошку свеску наставника уз обавезно усмено обавештење ученику о којој оцени се ради.

Активност у дневнику означена жутиим смајлијем представља обавештење уколико је реч о извињењу за тај час, или активност на нивоу оцене добар (3) или довољан (2) што се бележи у педагошку свеску наставника, уз обавезно обавештење ученику о којој оцени се ради.

Активност означена црвеним смајлићем означава активност на нивоу оцене недовољан (1).

Распоред писмених провера

Распоред писмених провера дужих од 15 минута уписује се у дневник и објављује се за свако одељење на огласној табли школе и на званичној интернет страни школе.

Наставник је дужан да обавести ученике о садржајима програма наставе и учења који ће се писмено проверавати према распореду најкасније пет дана пре провере.

Оцена из писмене провере постигнућа уписује се у дневник. Ученик и родитељ има право увида у писани рад, као и право на образложење оцене.

Критеријуми за оцењивање писмене провере постигнућа:

ПРОЦЕНАТ	ОЦЕНА
$\geq 85\%$	одличан (5)
$\geq 70\%$	врло добар (4)
$\geq 50\%$	добар (3)
$\geq 30\%$	довољан (2)
$< 30\%$	недовољан (1)

Стручно веће наставника историје
1.3.2022.